

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 6.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.6.20>

УДК 657.6:330.341

А. С. Майстренко,

аспірант, Державний торговельно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7646-9476>

К. О. Назарова,

д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансового аналізу та аудиту,

Державний торговельно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5019-9244>

Ю. С. Микитюк,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів,

Державний торговельно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5523-0485>

ПРАКСЕОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА СУСПІЛЬНОГО ЗНАЧЕННЯ

A. Maistrenko,

Postgraduate student, State University of Trade and Economics

K. Nazarova,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Financial Analysis and Audit, State University of Trade and Economics

I. Mikityuck,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, State University of Trade and Economics

PRAXOLOGICAL FOUNDATIONS OF ANALYTICAL SUPPORT FOR ANTI-CORRUPTION AUDIT OF CRITICAL INFRASTRUCTURE AND SOCIALLY SIGNIFICANT ENTERPRISES

У статті обґрунтовано необхідність розробки праксеологічних засад аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту підприємств критичної інфраструктури та суспільного значення в умовах посилення вимог до прозорості управлінських рішень і зростання ризиків у сфері економічної безпеки. Досліджено сутність, принципи, вимоги, джерела та інструменти аналітичного забезпечення, що формують базу для ефективного антикорупційного аудиту. Запропоновано модель побудови системи аналітичного забезпечення з урахуванням специфіки діяльності об'єктів аудиту та потреб антикорупційного контролю. Обґрунтовано значення праксеологічного підходу як засобу забезпечення ефективності аудиторських процедур. Розглянуто ключові аспекти адаптації інформаційно-аналітичних систем до цифрових умов господарювання та необхідності дотримання принципів якості, достовірності й своєчасності даних. Зазначено, що якісне аналітичне забезпечення дозволяє своєчасно виявляти ризики корупції, сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень і зміцненню загальної економічної безпеки підприємств.

The article substantiates the need to develop praxeological foundations for analytical support of anti-corruption audits in enterprises of critical infrastructure and those of public significance. In the context of modern challenges – particularly the transformation of state anti-corruption policy toward European integration and the development of international partnerships – the effectiveness of anti-corruption measures directly depends on the availability of a scientifically grounded and practically effective analytical system. The authors emphasize that the success of anti-corruption audits is largely ensured by comprehensive, objective, and reliable analytical support, which becomes possible through the application of praxeological approaches.

The research defines the key components of such support, including the principles, sources, instruments, and organizational structure of analytical systems designed to serve audit procedures. Particular attention is paid to the role of

analytical procedures both as a preventive tool for identifying risks of corruption and fraud and as a mechanism for diagnosing actual violations. Analytical support is considered not only a technical element of audit but also a strategic resource for improving the quality, speed, and objectivity of audit conclusions.

The article highlights that praxeology, as a universal methodology for improving human activity, enables the construction of analytical systems based on criteria of rationality, feasibility, and effectiveness. The authors outline the structure of analytical support, including informational, accounting, and control functions. Emphasis is placed on the need to consider the sector-specific features of enterprises under audit, particularly those operating in the critical infrastructure sector, where corruption risks have higher social consequences.

The study also outlines key principles that analytical support must adhere to – such as completeness, reliability, relevance, timeliness, and information security – and the characteristics of analytical data required for effective audits. Furthermore, it details the stages of developing an analytical support system, from planning and data collection to interpretation and reporting.

Ключові слова: антикорупційний аудит, аудит, внутрішній контроль, економічна безпека, аналітичне забезпечення, управління ризиками, критична інфраструктура, суспільне значення.

Keywords: anti-corruption audit, audit, internal control, economic security, analytical support, risk management, critical infrastructure, public significance.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У зв'язку зі зміною державної антикорупційної політики, спрямованої на євроінтеграцію країни, розвиток міжнародного партнерства, актуалізуються питання розвитку методологічних засад і практичних методик антикорупційного аудиту підприємств критичної інфраструктури та суспільного значення. Державна антикорупційна політика може бути ефективною лише в тому разі, якщо вона

ґрунтується на повних, об'єктивних та достовірних даних, а також зосереджується на вирішенні ключових проблем у сфері запобігання та протидії корупції. Ці ключові проблеми можуть бути вирішеними за умови створення ефективної системи аналітичного забезпечення. Досягнення цієї мети можливе за умов, коли здійснюючи збір, оброблення та зберігання інформації, використовуються науково обґрунтовані, історично-апробовані та емпірично-підтверджені концептуальні положення поліпшення зазначеної системи. Таким інструментарієм є праксеологічний підхід до формування адекватного аналітичного забезпечення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх років дослідження праксеологічного підходу активно розвиваються в економічній галузі та знайшли відображення в роботах: Ю. Богоявленко, Є. Слуцького, О. Костенко, В. Поліщук та інших. Питання теорії та практики аналітичного забезпечення процесу управління підприємницької діяльності, визначення його сутності та складових знайшло відображення в роботах: Р. Брухацького, Л. Волощук, Л. Гнилицької, О. Гудзинського, Г. Кіндрацької, І. Лазаришиної, Ю. Максимів, Н. Овчарової, В. Палія, Т. Пахомова, Н. Пасенко, П. Пуцентейло, Н. Сікач, І. Хвальчик та багатьох інших. На дослідженні проблематики антикорупційного аудиту зосереджують свою увагу такі вітчизняні вчені: К. Безверхий, В. Гордополов, А. Золковер, С. Ковач, К. Назарова, М. Нежива, В. Мисюк, І. Парасій-Вегуненко та інші.

Значну увагу у своїх дослідженнях науковці акцентують на вивченні теоретичних аспектів обліково-аналітичного забезпечення системи управління ефективністю й ризиками підприємницької діяльності та питаннях його практичного використання. Незважаючи на всю цінність наукового внеску вчених, існує низка невирішених теоретичних й практичних питань, пов'язаних з невідповідністю методології та організації аналітичного забезпечення, розробкою праксеологічних засад аналітичного забезпечення підприємств критичної інфраструктури та суспільного значення.

Формулювання цілей статті. Головною метою статті є розробка праксеологічних засад аналітичного забезпечення підприємств критичної інфраструктури та суспільного значення. Для досягнення зазначеної мети в статті вирішуються наступні **завдання**:

- розкрити сутність та описати теоретичні та практичні основи формування аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту як ключового компонента для забезпечення якості проведення аудиторських процедур та підготовки обґрунтованого аудиторського висновку;
- визначити порядок організації аналітичної системи з урахуванням вимог щодо інформації для проведення антикорупційного аудиту;
- визначити джерела аналітичного забезпечення для проведення антикорупційного аудиту;
- визначити інструменти аналітичного забезпечення для проведення антикорупційного аудиту.

При проведенні дослідження були використані загальнонаукові й спеціальні методи дослідження, зокрема аналіз і синтез, порівняння, узагальнення, системно-структурного аналітичного забезпечення для проведення антикорупційного аудиту.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах важкої економічної та політичної ситуації в Україні, корупція та шахрайство є головними загрозами для економічного зростання держави, її соціально - економічної стабільності та безпеки, що суттєво ускладнює привабливість країни для інвесторів. Важливу роль у боротьбі з корупцією та шахрайством відіграє антикорупційний аудит, за допомогою якого постійно здійснюється контроль за дотриманням антикорупційних обмежень, а також виконанням антикорупційних заходів на підприємствах. У зв'язку зі зміною державної антикорупційної політики, спрямованої на євроінтеграцію країни, розвиток міжнародного партнерства, актуалізуються питання розвитку методологічних засад і практичних методик антикорупційного аудиту підприємств критичної інфраструктури та суспільного значення. Державна антикорупційна політика

може бути ефективною лише в тому разі, якщо вона ґрунтується на повних, об'єктивних та достовірних даних, а також зосереджується на вирішенні ключових проблем у сфері запобігання та протидії корупції. Ці ключові проблеми можуть бути вирішеними у найкращий спосіб лише тоді, коли є необхідна статистична, соціологічна, аналітична та інша інформація про їх причини, зміст, наслідки, масштаб, динаміку тощо [1]. Проведення антикорупційного аудиту передбачає застосування комплексу методів і прийомів, що дають можливість отримання вірогідного результату щодо відсутності корупції на досліджуваному об'єкті аудиторської перевірки. Важливою складовою аудиту, в тому числі й антикорупційного, є аналітичні процедури, які можна розглядати з двох поглядів: як превентивний засіб попередження ризику шахрайства й корупції та як інструмент виявлення фактів корупційних дій, які вже відбулися й підлягають виявленню [2].

Отже, постає питання необхідності формування необхідного інформаційно-аналітичного забезпечення процесу аудиту.

Науковці під поняттям інформаційно-аналітичне забезпечення розуміють:

- сукупність технологій, методів збирання та обробки інформації, що характеризує об'єкт управлінського впливу, специфічних прийомів їх діагностики, аналізу й синтезу, а також оцінки наслідків прийняття різних варіантів політичних рішень [3];

- взаємопов'язану логічну систему відбору та систематизації інформації про стан об'єкта управління, з метою оцінки та діагностики відповідних даних для прийняття своєчасних ефективних управлінських рішень [4];

- систему взаємопов'язаних методів, заходів і засобів, які реалізують створення і функціонування технології процесу збирання, передачі, переробки, зберігання та видачі (відображення), а також використання інформації з метою здійснення ефективної діяльності в тій чи іншій сфері [5].

Формування відповідного інформаційно-аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту підприємств обумовлює необхідність використання науково обґрунтованого інструментарію, зокрема, праксеологічного підходу, що забезпечує критеріальну аподиктичність заходів підвищення якості прийнятих рішень на всіх рівнях управління [6] .

Праксеологічний підхід, як наукове поняття, досить багатогранне. Кожна галузь людських знань розглядає проблему використання праксеологічного підходу під своїм специфічним кутом зору. Праксеологія охоплює три групи завдань:

- 1) аналітичний опис, характеристики, класифікацію і систематизацію практичних дій;
- 2) вивчення умов і законів, що визначають ефективність дій;
- 3) дослідження генезису та розвитку різних видів діяльності, шляхів їх удосконалення та регресу, обумовлених традиціями і винахідливістю [7, с. 107-109].

Функціонування

На думку Костенко О.М., праксеологія вивчає будь-яку людську діяльність, її головним завданням є розроблення загальних норм максимальної доцільності, які ґрунтуються на практичному досвіді. Інструментарій праксеології – це найоптимальніші засоби удосконалення інформаційно-аналітичного процесу управління. Реалії сьогодення вимагають удосконалення методології формування самої інформаційно-аналітичної системи управління в межах інформаційно-аналітичного процесу. Досягнення цієї мети можливе за умов, коли здійснюючи збір, оброблення та зберігання інформації, яка у вигляді показників буде доведена до суб'єктів управління, використовуються науково обґрунтовані, історично-апробовані та емпірично-підтверджені концептуальні положення поліпшення зазначеної системи. Таким інструментарієм, що забезпечує підвищення рівня кореляції управлінських рішень з об'єктивними умовами їх прийняття, є

праксеологічний підхід до формування адекватного інформаційно-аналітичного забезпечення [6].

Функціонування інформаційно-аналітичного забезпечення здійснюється

з урахуванням інформаційної та аналітичної складових. Інформаційне забезпечення дає можливість оцінити стан показників, які характеризують результативність та ефективність діяльності підприємства. Аналітична складова скерована на оброблення та аналіз облікових даних з метою встановлення результативності застосування цих активів чи здійснення господарських операцій, вираженої через певні показники рентабельності, ефективності, ліквідності тощо. Таке забезпечення надає змогу встановити закономірності та взаємозв'язок реалізації бізнес-процесів на підприємстві, визначати тенденції їх структурних та динамічних змін [8].

Аналітична складова обліково-аналітичного забезпечення надає кількісну та якісну оцінку змін, що відбуваються з досліджуваним об'єктом. Вона дає змогу заздалегідь відстежити тенденції розвитку як небажаних, так і позитивних явищ. Облікова та аналітична складові передбачають збирання та узагальнення даних про чинники зовнішнього та внутрішнього середовища для оцінювання рівня та стану економічної безпеки та ризиків підприємницької діяльності, економічної надійності потенційних партнерів, формування стратегії та тактики протидії загрозам їхньої діяльності та подальшому розвитку, а також визначення заходів щодо збереження цілісності інформації, що становить комерційну таємницю [9]. Аналітичне забезпечення передбачає оцінку, діагностику та аналіз, які покликані забезпечувати процес збору, систематизації, групування та узагальнення інформації, на підставі якого приймаються оптимальні управлінські рішення [10].

Виходячи із сутності праксеології та визначення поняття «аналітичне забезпечення» можна визначити основні компоненти праксеологічних засад аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту підприємств

критичної інфраструктури та суспільного значення. До основних компонентів праксеологічних засад аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту підприємств можна віднести:

- сутність аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту, як ключового компонента для забезпечення якості проведення аудиторських процедур, та підготовки обґрунтованого аудиторського висновку;
- принципи аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту;
- вимоги до аналітичного забезпечення;
- порядок організації аналітичної системи з врахуванням вимог щодо інформації для аналізу результатів діяльності антикорупційних аудиторів;
- джерела аналітичного забезпечення для проведення антикорупційного аудиту;
- інструменти аналітичного забезпечення для проведення антикорупційного аудиту.

Успішне проведення антикорупційного аудиту підприємств критичної інфраструктури та суспільного значення передбачає створення дієвого аналітичного забезпечення процесу аудиту, яке є інструментом, що дозволяє підвищити якість і оперативність прийнятих аудиторських висновків. Важливим є дотримання системної взаємодії всіх його компонентів, що забезпечить ефективність аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту.

Аналітичне забезпечення антикорупційного аудиту підприємств – це система збору, систематизації, групування та узагальнення інформації, на підставі якої формуються аудиторські висновки. Метою аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту є створення відповідної аналітичної бази, яка дозволить зробити обґрунтовані аудиторських висновків щодо проявів корупції або шахрайства та виявити ступень їх реалізації. Серед основних функцій, які виконує аналітичне забезпечення антикорупційного аудиту можна виділити такі:

- інформаційну – яка передбачає забезпечення антикорупційного аудиту повною інформацією про діяльність об'єкта аудиту, задоволення інформаційних потреб аудитора, з метою перевірки дотримання підприємством антикорупційного законодавства та антикорупційної політики;
- облікову – відображення фактів та облікових операцій фінансово-господарської діяльності об'єкта аудиту;
- аналітичну – здійснення на основі первинних аналітичних даних економічного аналізу операцій фінансово-господарської діяльності об'єкта аудиту;
- контрольну, яка передбачає здійснення перевірки первинної облікової інформації та облікових даних, узгодженості інформації з різних джерел та контролю за ефективністю її використання [11, с.161].

Ключовою функцією аналітичного забезпечення є акумулювання інформації про всі види діяльності підприємства (операційна, економічна, фінансова, інвестиційна, інноваційна тощо), відповідно, від первинного обліку до фінансової, бухгалтерської та статистичної звітності, а також поза облікових даних [12]. Суть концепції аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту підприємств полягає у застосування різних способів отримання інформації, методики побудови й використання показників та їх аналітичної інтерпретації в аудиторській діяльності.

Важливо зазначити, що підприємства критичної інфраструктури і суспільного значення мають свої особливості функціонування, тому аналітичне забезпечення антикорупційного аудиту таких підприємств має враховувати специфіку сфери діяльності об'єкту, що перевіряється, розвиток різних напрямків його фінансово-господарської діяльності та сфер діяльності. Враховуючи ці особливості при формуванні ефективної системи аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту досліджуваного об'єкта, необхідна її побудова у відповідності з цілями та завданнями програми антикорупційного аудиту. Саме розробка програми

антикорупційного аудиту висуває вимоги до якості аналітичного забезпечення, яке застосовується під час проведення аудиту. Від того, наскільки раціонально розроблено аналітичне забезпечення, наскільки воно адаптоване до специфічних особливостей фінансово-господарської діяльності підприємства та об'єктивно його відображає, залежить аудиторський висновок та визначення напрямів реалізації результатів антикорупційного аудиту.

Отже, аналітичне забезпечення антикорупційного аудиту підприємств критичної інфраструктури та суспільного значення з метою вирішення традиційних та специфічних завдань аудиту, потребує серйозної адаптації до об'єктів аудиту підприємств, що перевіряються, з урахуванням специфіки їх діяльності.

До головних цілей та завдань антикорупційного аудиту належать:

- аналіз дотримання підприємством антикорупційного законодавства та антикорупційної політики;
- аналіз діючої системи протидії корупції передбаченої антикорупційною програмою підприємства;
- аналіз бухгалтерських записів з метою виявлення їх фальсифікації;
- аналіз достовірності фінансової звітності;
- аналіз використання витрат та ресурсів підприємства щодо їх обґрунтованості;
- аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства та виявлення незвичайних фінансових операцій;
- розслідування угод при закупівлі товарів, робіт; послуг на предмет виявлення закупівлі за цінами, величина яких припускає комерційний підкуп;
- пошук фактів та документальних доказів шахрайства;
- достовірне визначення рівня й стану корупції або шахрайства на об'єкті аудиту;

- достовірне визначення рівня й стану корупції або шахрайства потенційних партнерів, діяльність яких може вплинути на стан корупції або шахрайства на об'єкті аудиту.

Для виконання цих завдань, аналітичне забезпечення має дотримуватись

наступних принципів: якості та безпеки, повноти та обґрунтованості, ефективності та результативності. Принцип якості аналітичного забезпечення передбачає її надійність та безпеку. Надійність можна визначити як вірогідність того, що аналітичне забезпечення виконує завдання, для якого воно було розроблено. Надійність системи аналітичного забезпечення включає: по-перше, конфіденційність - збереження обмежень з авторизації інформації, що входить до системи аналітичної забезпечення; по-друге, цілісність аналітичного забезпечення яке полягає у повноті, правильності і точності інформації, по-третє, доступність - забезпечення своєчасним і надійним доступом до інформації та її використання. Принцип безпеки інформації означає захист аналітичного забезпечення від неавторизованого доступу або зміни інформації, яка зберігається, обробляється чи передається. Принцип повноти та обґрунтованості передбачає формування аналітичного забезпечення на основі реальних обґрунтованих показників, що чітко та достовірно відображають в зовнішній та внутрішній звітності усі господарські операції, що здійснюються суб'єктами господарювання та дозволяють виявляти, ідентифікувати та відстежувати всі наявні прояви корупції та шахрайства. Результативність аналітичного забезпечення - це здатність досягнути бажаного результату при проведенні антикорупційного аудиту. Принцип ефективності аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту полягає у прагненні досягти запланованих цілей із залученням мінімального обсягу коштів та максимального результату при використанні визначеного обсягу коштів, тобто виконання або здатність виконувати завдання у співвідношенні із затратами часу та ресурсів. Кожен з перерахованих принципів, має враховувати специфіку функціонування

аналітичного забезпечення підприємств критичної інфраструктури та суспільного значення з метою створення сприятливих умов для ефективного проведення антикорупційного аудиту.

В процесі проведення антикорупційного аудиту підприємств критичної інфраструктури та суспільного значення, важливе місце займає необхідний належний набір аналітичної інформації, що базується на даних бухгалтерського обліку, включаючи оперативні дані, та використовує для економічного аналізу статистичну, виробничу та довідкову й інші види інформації. До джерела отримання інформації можна віднести:

- нормативна інформація: нормативно-правові акти, внутрішні інструкції об'єкта аудиту;
- облікова інформація: дані первинних документів і звітів, у яких відображена основна інформація про процеси та операції, облікові реєстри та інша інформація про транзакції, фінансові процеси;
- аналітична інформація: фінансова, бюджетна, статистична, податкова звітність;
- виробничо-господарська інформація;
- матеріали внутрішніх та зовнішніх контрольних заходів;
- дані, отримані за результатами експертних перевірок.

Важливим чинником аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту є визначення обсягу та рівня забезпечення аналітичною інформацією, необхідною для проведення антикорупційного аудиту. Великий обсяг аналітичної інформації може призвести до неможливості опрацювання всієї інформації та прийняття помилкових рішень. Для цілей антикорупційного аудиту підприємств потрібна тільки та інформація, на основі якої формуються аудиторські висновки. Оптимальні обсяги обліково-аналітичної інформації повинні знаходитися в межах, коли суб'єкти аналітичного забезпечення мають можливість отримати достатній обсяг інформації для її використання, в межах функціональних обов'язків, але не

більше, ніж вони можуть обробити в межах власних повноважень та кваліфікаційного рівня [13].

Враховуючи, що аналітична інформація міститься в різних джерелах, отже з метою її використання в системі аналітичного забезпечення, вона повинна відповідати певним вимогам. Їй мають бути притаманні наступні характеристики:

- *актуальність*: інформація повинна відповідати потребам і завданням аудиторської перевірки. Вона повинна розкривати ті види діяльності підприємства із деталізацією, які є необхідними для вирішення аудиторських завдань, щоб відповідати діючій нормативно-правовій базі;

- *повнота*: інформація буде вичерпною, якщо не пропущено важливі фактори, які можуть вплинути на висновки у контексті завдання;

- *надійність*: надійні критерії аудиту дозволяють зробити помірковано послідовну оцінку або аналіз об'єкту аудиту та обґрунтувати аудиторські висновки;

- *об'єктивність*: інформація повинна об'єктивно відображати відомості на поточний момент, що буде сприяти наданню неупереджених висновків;

- *чіткість*: чіткі параметри інформації сприяють наданню точних і однозначних висновків, які не допускають суттєво різного трактування;

- *своєчасність*: інформація повинна надходити в момент появи в облікових регістрах;

- *методологічну єдність інформації*, що надходить з різних джерел;

- *релевантність*: інформація повинна бути точною для прийняття рішень.

Вважаємо, що аудитор має здійснити оцінку аналітичної інформації для конкретного завдання, перевіrivши її відповідність вищенаведеним характеристикам. Відносна важливість кожної характеристики конкретного завдання - це питання професійного судження аудитора.

Формування системи аналітичного забезпечення здійснюється на основі

окремих видів аналізу: стратегічного, атрибутивного, операційного, порівняльного та фінансово-економічного. У процесі формування аналітичного забезпечення, можливе використання як окремого виду аналізу, так і комплексу відповідних прийомів з деталізацією окремих аспектів [14].

Формування необхідного аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту має проходити певні етапи: - організаційно-планові заходи; - виявлення та збір інформації щодо результатів діяльності об'єкта; способи групування та узагальнення інформації; підготовка і первинне опрацювання аналітичних матеріалів; - оцінка достовірності інформації та її аналіз за допомогою відповідних методів та прийомів; - способи узагальнення інформації;- технології подання інформації для цілей антикорупційного аудиту; виявлення актуальних аспектів даної інформації.

Сучасні умови діджиталізації пред'являють до аналітичного забезпечення нові вимоги, які повинні враховувати постійні зміни зовнішнього середовища та впливати на підвищення ефективності антикорупційного аудиту підприємства з урахуванням використання цифрових технологій. Діджиталізація призводить до удосконалення процедури проведення аудиту. Автоматичне отримання даних за окремими об'єктами обліку, усуває необхідність перевірки первинного документообігу аудитором або проведення інвентаризації для встановлення їх фактичної наявності, оскільки надання достовірних даних про такі об'єкти (у окремих випадках у режимі реального часу) забезпечує облікова система, яка побудована із використання діджитал-технологій [15].

Перспективним напрямом подальших досліджень з даної проблематики є оцінка ефективності забезпечення реалізації стратегічних цілей діяльності підприємства в умовах цифрової економіки, що представляє, як наукову, так і прикладну цінність, та розробка оптимального обліково-аналітичного забезпечення, що надасть змогу у короткий термін та з

мінімальними витратами запровадити інноваційні елементи автоматизації обліку на підприємстві.

Висновки. Підсумовуючи наведене вище, слід підкреслити важливість аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту підприємств критичної інфраструктури та суспільного значення для прийняття ефективних управлінських рішень, спрямованих на мінімізацію негативного впливу корупції або шахрайства. Недостатній рівень аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту призводить до зростання ризику прийняття економічно необґрунтованих управлінських рішень, неоптимального використання внутрішніх резервів підприємства, зростання ризику корупції. В умовах війни значно загострюються наявні проблеми в організації аналітичного забезпечення антикорупційного аудиту підприємств, які зумовлені порушенням принципу своєчасності доступу до достовірної інформації. Для ефективного та налагодженого антикорупційного аудиту підприємств під час війни слід розробити аналітичне забезпечення, ураховуючи всі наявні ризики. Для цього аналітичне забезпечення повинна відповідати таким вимогам: формувати своєчасну та достовірну інформаційну базу для здійснення антикорупційного аудиту; надавати потрібну інформацію про поточний стан фінансово-господарської діяльності підприємства; тенденції розвитку та рівень можливих ризиків; уможлиблювати виявлення наявних і попередження можливих проявів корупції та шахрайства.

Література

1. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо опису проблем, вирішення яких мають забезпечити заходи, передбачені проектом Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. URL: <https://surl.li/nnrlev> (дата звернення: 12.05.2025).
2. І. Парасій-Вергуненко, К. Безверхий, О. Григоревська, М. Матюха, О. Юрченко, Н. Грищенко. Аналітичні процедури в системі

антикорупційного аудиту для забезпечення економічної безпеки підприємства. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. Том 4 (57), 2024. С.82 – 97.

3. Практичні елементи інформаційно-аналітичної роботи: метод. реком. / уклад.: С.О.Телешун, О. Р. Титаренко, І. В. Рейтерович, С.І.Вировий; за заг. ред. д-ра політ. наук С. О. Телешуна. Київ : Вид-во НАДУ, 2007. 60 с.

4. Хвальчик І.Л., Волощук Л.О. Сутність інформаційно-аналітичного забезпечення управління підприємством. / І. Л. Хвальчик, Л. О. Волощук // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2020. № 1 (47). С. 84-90. URL: <https://surl.li/wwwsjw> (дата звернення: 12.05.2025).

DOI: 10.15276/ETR.01.2020.10. DOI: 10.5281/zenodo.4529382

5. Пархоменко О.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу прийняття рішень в системі науково-технічної інформації: дис. канд.ekon. наук: 08.02.02 Пархоменко Олексій Володимирович. Київ, 2006. 211 с.

6. О. М. Костенко, Праксеологічні засади формування інформаційно аналітичного процесу в управлінні. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку: Всеукраїнська науково-практична конференція (м. Чернігів, 25-26 жовтня 2013 р.): тези доповідей. – Чернігів: Черніг. держ. технол. ун-т, 2013. С. 78-81.

7. Богоявленська Ю. В. Праксеологія у системах сучасного менеджменту / Ю. В. Богоявленська // Наукові праці ОНАЗ ім. О. С. Попова. 2004. № 3. С. 107-109.

8. Назарова Г., Волошин С. Обліково-аналітичне забезпечення управління діяльністю комунальних некомерційних підприємств сфери охорони здоров'я. Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, 17 грудня 2021 р. Кропивницький : ЦНТУ, 2021. С. 199–204.

DOI: 10.15276/ETR.01.2020.10. DOI: 10.5281/zenodo.4529382.

9. Кірсанова В. В., Фащенко М. О. Обліково-аналітичне забезпечення як складова функціонування системи економічної безпеки підприємства. Проблеми ринку та розвитку регіонів України в XXI столітті: Матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Одеса, 2014. С. 63-68. URL: <https://economics.net.ua/files/science/ipreed/2014/63.pdf> (дата звернення: 12.05.2025).

10. Пуцентейло П.Р. Особливості функціонування аналітичного забезпечення підприємств / П.Р. Пуцентейло // Інноваційна економіка. 2015. № 1. С. 194–198.

11. Н. С. Сікач. Сутність і структура обліково-аналітичного забезпечення системи управління підприємницької діяльності. Регіональна економіка, №112 (2), 2024. С. 155 – 165. <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-2-16>.

12. Рябенко Л.М. Аналітичне забезпечення розробки і реалізації управлінських стратегічних рішень. Державний Мукачевський університет Економіка і суспільство, вип.13 / 2017. С. 1400 – 1407. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/234.pdf (дата звернення: 12.05.2025).

13. Максимів Ю. В. Організаційні підходи до вдосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення управління відходами деревообробного виробництва. Вісник національного університету водного господарства та природокористування. 2011. Вип. 2(54). С. 131-138.

14. Є. І. Масленніков, О. В. Побережець. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління результатами діяльності підприємства. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. Т. 15, Вип. 1 (32): збірка наукових праць. – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2016. С. 35 – 49. URL: <http://liber.onu.edu.ua/pdf/ryn-eco32.pdf> (дата звернення: 12.05.2025).

15. Кононенко Л. В., Ніколаєва С. П., Трансформація системи обліково-аналітичного забезпечення як складової управління підприємством в умовах

сталого розвитку та діджиталізації суспільства. Економічний простір № 177, 2022. С. 69 - 75. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-12>.

References

1. National Agency on Corruption Prevention (2022), “Information and analytical materials describing the problems to be addressed by the measures outlined in the draft State Anti-Corruption Program for 2023–2025”, available at: <https://surl.li/nnrlev> (Accessed 12 May 2025).
2. Parasii-Verhunencko, I. Bezverkhyi, K. Hryhorevska, O. Matiukha, M. Yurchenko, O. and Hryshchenko, N. (2024), “Analytical Procedures in the System of Anti-Corruption Audit to Ensure the Economic Security of the Enterprise”, *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, vol. 4, no. 57, pp. 82-97.
3. Teleshun, S.O. Tytarenko, O. R. Reiterovych, I. V. and Vyrovyi, S.I. (2007), *Praktychni elementy informatsiino-analitychnoi roboty* [Practical elements of information and analytical work], Vyd-vo NADU, Kyiv, Ukraine.
4. Khvalchuk, I.L. and Voloshchuk L.O. (2020), “ The Essence of Information and Analytical Support for Enterprise Management”, *Ekonomika: realii chasu. Naukovyi zhurnal*, vol. 1, no. 47, pp. 84-90. Available at: <https://surl.li/wwwsjw> (Accessed 12 May 2025). DOI: 10.15276/ETR.01.2020.10. DOI: 10.5281/zenodo.4529382
5. Parkhomenko, O.V. (2006), “Informatsiino-analitychne zabezpechennia protsesu pryiniattia rishen v systemi naukovo-tekhnichnoi informatsii”, Abstract of Ph.D. dissertation in Economics, Kyiv, Ukraine.
6. Kostenko, O. M. (2013), “Praxological Principles of Forming the Information and Analytical Process in Management”, *Bukhhalterskyi oblik, analiz i audyt: suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy rozvytku: Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia* [Accounting, Analysis and Auditing: Current State, Issues and Development Prospects: All-Ukrainian Scientific and Practical Conference], Chernih. derzh. tekhnol. un-t, Chernihiv, Ukraine, pp. 78-81.

7. Bohoiavlenska, Yu. V. (2004), "Praxeology in Modern Management Systems", *Naukovi pratsi ONAZ im. O. S. Popova*, vol. 3, pp. 107-109.

8. Nazarova, H. and Voloshyn S. (2021), "Accounting and Analytical Support for the Management of Activities of Municipal Non-Profit Healthcare Enterprises", *Rozvytok obliku, audytu ta opodatkuvannia v umovakh innovatsiinoi transformatsii sotsialno-ekonomichnykh system: Materialy IKh Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Development of Accounting, Auditing and Taxation in the Context of Innovative Transformation of Socio-Economic Systems: Proceedings of the 9th International Scientific and Practical Conference], TsNTU, Kropyvnytskyi, Ukraine, pp. 199–204. DOI: 10.15276/ETR.01.2020.10. DOI: 10.5281/zenodo.4529382.

9. Kirsanova, V. V. and Fashchenko, M. O. (2014), "Accounting and Analytical Support as a Component of the Functioning of the Enterprise Economic Security System", *Problemy rynku ta rozvytku rehioniv Ukrainy v XXI stolitti: Materialy V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii* [Problems of the Market and Regional Development of Ukraine in the 21st Century: Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Online Conference], Odesa, Ukraine, pp. 63-68, Available at: <https://economics.net.ua/files/science/ipreed/2014/63.pdf> (Accessed 12 May 2025).

10. Putsenteilo, P.R. (2015), "Peculiarities of the Functioning of Analytical Support in Enterprises", *Innovatsiina ekonomika*, vol. 1, pp. 194–198.

11. Sikach, N. S. (2024), "The Essence and Structure of Accounting and Analytical Support of the Entrepreneurial Activity Management System", *Rehionalna ekonomika*, vol. 112, no. 2, pp. 155 - 165. <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-2-16>.

12. Riabenko, L.M. (2017), "Analytical Support for the Development and Implementation of Strategic Management Decisions", *Derzhavnyi Mukachevskyi universytet Ekonomika i suspilstvo*, vol.13, pp.1400 - 1407. Available at: [economyandsociety.in.ua| journals\13| _ukr\2234.pdf/](http://economyandsociety.in.ua/journals/13/_ukr/2234.pdf) (Accessed 12 May 2025).

13. Maksymiv, Yu. V. (2011), “Organizational Approaches to Improving the System of Accounting and Analytical Support for Waste Management in the Woodworking Industry”, *Visnyk natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia*, vol. 2 (54), pp. 131-138.

14. Maslennikov, Ye. I. and Poberezhets, O. V. (2016), “Information and Analytical Support of the Enterprise Performance Management System”, *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia*, vol. 15, no. 1, iss. 32, pp. 35-49, Available at: <http://liber.onu.edu.ua/pdf/ryn-eco32.pdf> (Accessed 12 May 2025).

15. Kononenko, L. V. and Nikolaieva, S. P. (2022), “Transformation of the System of Accounting and Analytical Support as a Component of Enterprise Management in the Context of Sustainable Development and Digitalization of Society”, *Ekonomichnyi prostir*, vol. 177, pp. 69-75. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-12>.

Стаття надійшла до редакції 21.05.2025 р.